

ZNACZENIE KONSTYTUCJI 3 MAJA

Uchwalona 3 maja 1791 roku na Sejmie Czteroletnim ustawa regulująca ustrój prawny Rzeczypospolitej Obojga Narodów była pierwszą w Europie i drugą na świecie nowoczesną konstytucją.

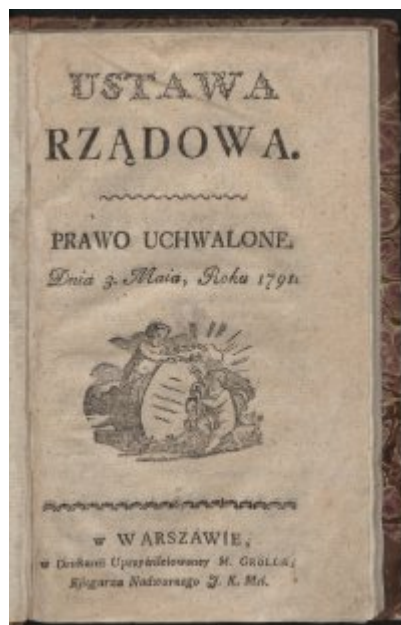
Wprowadzała w Rzeczypospolitej ustrój monarchii konstytucyjnej – zachowywała stanową strukturę społeczeństwa, ale otwierała perspektywy dalszych przekształceń systemu państwowego. Na jej podstawie przyjęto monteskiuszowski podział władz na prawodawczą, wykonawczą i sądowniczą, a także zniesiono m.in. liberum veto, konfederacje i wolną elekcję. Choć Konstytucja 3 maja obowiązywała jedynie przez 14 miesięcy, była wielkim osiągnięciem narodu polskiego chcącego zachować niezależność państwową oraz za-

pewnić możliwość rozwoju gospodarczego i politycznego kraju.

Oryginał rękopiśmienny Konstytucji 3 maja początkowo był przechowywany w Wilanowie w zbiorach Archiwum Publicznego Potockich zgromadzonych przez Stanisława

Kostkę Potockiego, uczestnika obrad Sejmu Czteroletniego. W latach 70. XIX wieku na mocy umów rodzinnych archiwum zostało przekazane do podkrakowskich Krzeszowic, a po 1945 roku powróciło do Warszawy i znalazło się w Archiwum Głównym Akt Dawnych.

<https://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/konstytucja-3-maja-1791/>

W numerze:

* ŚWIĘTO KONSTYTUCJI	2
* ZIELONE ŚWIĄTKI	4
* CO WIESZ O MAJU?	5
* PODRÓŻE MAŁE I DUŻE	6
* DZIEŃ BEZ PLECAKA	7
* EGZAMIN UCZ. KL. 8	9
* WARTO PRZECZYTAĆ	10
* SPORTOWE WIEŚCI	11
* ROZMAITOŚCI	13

GMINNE OBCHODY ŚWIĘTA KONSTYTUCJI 3 MAJA

Twórcy konstytucji, czerpiąc inspirację z myśli politycznej i filozofii europejskiego oświecenia oraz amerykańskiej konstytucji uchwalonej w 1787 roku, uważali, że władza ma służyć dobru całego narodu, a nie jedynie interesom warstw uprzywilejowanych. Konstytucja miała zapoczątkować wprowadzanie kolejnych reform zmierzających do wzmocnienia państwa. Podjęte działania w obronie zagrożonej przez sąsiadów Polski stanowią dzisiaj przykład odpowiedzialności świadomych przedstawicieli elit społeczeństwa. Ostateczny rozbiór Polski przez Austrię, Prusy i Rosję w 1795 roku doprowadził do utraty jej niepodległości. Współtwórcy Konstytucji 3 Maja, Ignacy Potocki i Hugo Kołłątaj po latach ocenili, że była „ostatnią wolą i testamentem gasnącej Ojczyzny”.

Ten ważny dzień w dziejach naszego narodu uczczono w gminie Zawoja, organizując gminne obchody święta Konstytucji 3 maja. Uroczystości odbywały się na palcu Jana Pawła II w Skawicy. Wzięli w nich udział uczniowie z naszej szkoły.

SZKOLNE OBCHODY ŚWIĘTA KONSTITUCJI 3 MAJA

ZIEŁONE ŚWIĄTKI

Na Zielone Świątki przystrajano drzwi i okna domów gałązkami brzozy, jawora, jesiona lub lipy. U górali żywieckich Zielone Świątki miały przede wszystkim cechy kultu agrarnego. Tradycja długotrwałych obserwacji kapryśnej pogody w przełomowe dni wiosenne czynione z wielką uwagą nadała formę przysłów dla rolników i pasterzy, które stały się wskazówkami planowania robót w polu. Na pierwszego maja szron, obiecuje dobry plon. Gdy kukułka zakukała na suchy las, to będzie głodny czas, a gdy w zielonym gaju, spodziewaj się urodzaju. Ciepłe deszcze w kwiecień, rokują dobrą jesień. Sianie i sadzenie związane było też z imionami świętych: Benedykt w pole z grochem, Wojciech z owsem jedzie, Stanisław ze lnem, Filip tatarke wiezie. Przetrwał zwyczaj palenia sobótek. W drugi dzień

Zielonych Świątek gospodarze z młodzieżą szli na pastwiska, by razem z pasterzami była rozpalić ognisko – sobótkę i usmażyć zgodnie ze zwyczajem jajecznicę - jajeśnice-faryne i wspólnie zjeść. Ogniska były duże, a wyznaczeni chłopcy, dokładając gałęzie. Pilnowali, żeby nie przygasały i paliły się

cały czas równo. Był zwyczaj opalania zbóż. Młodzi chłopcy z kadłubami zapalonymi od ogniska trzykrotnie obiegali pole zasiane zbożem, krzycząc: Żrej zytko na nowe latko, a pszenicka dło kónicka, a dło złego nie!. Opol Boze moje zboze, somsiadowi, jako może. Kiedy te kozubki kończyły się palić, wyrzucali je wysoko w górę. Do ceremonii sobótkowej należały tańce przy muzyce wokoło ogniska trwające do późnych nocnych godzin.

Witold Spyrka, kl. 4a

CO WIESZ O MAJU?

Maj to miesiąc w stosowanym w Polsce kalendarzu gregoriańskim. Miesiąc ten ma 31 dni.

Znak zodiaku urodzonych to Byk (do 20) lub Bliźnięta.

Nazwa święta / wydarzenia

1 maja (niedziela) Międzynarodowe Święto Pracy

2 maja (poniedziałek) Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej

3 maja (wtorek) Święto Konstytucji 3 Maja, NMP Królowej Polski, Światowy Dzień Wolności Prasy, Międzynarodowy Dzień Astmy i Alergii

4 maja (środa) Dzień Hutnika, Dzień Strażaka

5 maja (czwartek) Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelktualną, Dzień Tolerancji, Praw Człowieka i Integracji Europejskiej

8 maja (niedziela) Dzień Zwycięstwa, Dzień Bibliotekarza i Bibliotek, Światowy Dzień Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy

9 maja (poniedziałek) Dzień Europy (Święto Unii Europejskiej)

12 maja (czwartek) Światowy Dzień Ptaków Wędrownych, Międzynarodowy Dzień Pielęgniarek i Położnych, Zimnych ogrodników (Pankracego)

13 maja (piątek) Zimnych

ogrodników (Serwacego)

14 maja (sobota) Dzień Farmaceuty, Zimnych ogrodników (Bonifacego)

15 maja (niedziela) Święto Polskiej Muzyki i Plastyki, Międzynarodowy Dzień Rodziny

16 maja (poniedziałek) Święto Straży Granicznej

17 maja (wtorek) Światowy Dzień Telekomunikacji

18 maja (środa) Dzień Mostowca, Międzynarodowy Dzień Muzeów

19 maja (czwartek) Międzynarodowy Dzień Pamięci ofiar AIDS

21 maja (sobota) Światowy Dzień Różnorodności Kulturowej - w Trosce o Dialog i Rozwój, Światowy Dzień Kosmosu

22 maja (niedziela) Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej, Dzień Praw Zwierząt

23 maja (poniedziałek) Światowy Dzień Żółwia

24 maja (wtorek) Europejski Dzień Parków Narodowych

25 maja (środa) Dzień Mleka, Dzień Piwowara, Międzynarodowy Dzień Dzieci Zaginionych

26 maja (czwartek) Dzień

Matki

27 maja (piątek) Dzień Samorządu Terytorialnego

29 maja (niedziela) Międzynarodowy Dzień Uczestników Misji Pokojowych ONZ, Dzień Działacza Kultury i Drukarza, Wniebowstąpienie

31 maja (wtorek) Światowy Dzień Rozwoju Kulturalnego, Światowy Dzień Bez Papierosa

Przysłowia ludowe na maj:

Na pierwszego maja szron obiecuje dobry plon.

Pierwszego maja deszcz, nieurodzaju wieszcz.

Maj bogaty sieje kwiaty.

Kiedy mokry maj, będzie żyto jak gaj.

Kiedy lipa w maju kwitnie, to w ulach miód zawiśnie.

Częste w maju grzmoty rozpraszają chłopom zgrzyoty.

Grzmot w maju sprzyja urodzaju.

Gdy w maju plucha, w czerwcu posucha.

Grzmot w maju nie szkodzi, sad dobrze obrodzi.

Jeśli w maju śnieg się zdarzy, to lato dobrze wyparzy.

Majowe błoto, więcej niż złoto.

Chłodny maj, dobry urodzaj.

Kto się w maju urodzi, dobrze mu się powodzi.

Święta Zofija (15 maja), kłosa rozwija.

Gdy w Zofię (15 maja) zboże do pasa, na zimę chleb i okrasa.

Po Urbanie (25 maja) lato nastanie.

FESTIWAL ZAWODÓW

Festiwal Zawodów to wydarzenie będące zwieńczeniem działań prowadzonych w zakresie doradztwa zawodowego dla uczniów szkół podstawowych w całym województwie małopolskim. Przedsięwzięcie to jest organizowane od 2013 r. we współpracy ze szkołami, a także przedsiębiorcami w ramach projektu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

podejmujących decyzję o wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej na poziomie szkoły ponadpodstawowej i często także o wstępnym wyborze zawodu, jaki będą wykonywać w życiu.

Zapewne uczniowie mogli znaleźć coś dla siebie, zdobyć interesujące ich informacje i być może dokonać właściwego wyboru szkoły ponadpodstawowej.

Festiwal odbywał się 26-27 kwietnia w TAURON Arenie Kraków. W wydarzeniu wzięli udział uczniowie z klas 8.

Formuła Festiwalu ma charakter branżowy i polega na prezentacji zawodów, w których kształcą szkoły zawodowe oraz szkoły wyższe. Prezentacje uzu-

pełniają przedstawiane przez małopolskich przedsiębiorców możliwości zatrudnienia w danym

zawodzie. Festiwal, na przestrzeni lat, stał się ważnym miejscem spotkań uczniów,

DZIEŃ BEZ PLECAKA

4 maja w naszej szkole było wesoło i bardzo kreatywnie. Wszystko za sprawą niezwyklej inicjatywy samorządu, który ogłosił Dzień Bez Plecaka. Pomysł spodobał się społeczności szkolnej, która bardzo aktywnie włączyła się w akcję, czego dowodem są zdjęcia zamieszczone poniżej. Kreatywność uczniów godna naśladowania!

DZIEŃ BEZ PLECAKA

EGZAMIN ÓSMOKLASISTÓW

Egzamin ósmoklasisty jest przeprowadzany w formie pisemnej. Ósmoklasista przystępuje do egzaminu z trzech przedmiotów obowiązkowych, tj.:

języka polskiego

matematyki

języka obcego nowożytnego.

Ósmoklasista przystępuje do egzaminu z jednego z następujących języków obcych nowożytnych: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego, ukraińskiego lub włoskiego. Uczeń może wybrać tylko ten język, którego uczy się w szkole w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Egzamin ósmoklasisty jest przeprowadzany przez trzy kolejne dni:

pierwszego dnia – egzamin z języka polskiego, który trwa 120 minut

drugiego dnia – egzamin z matematyki, który trwa 100 minut

trzeciego dnia – egzamin z języka obcego nowożytnego, który trwa 90 minut.

Egzamin ósmoklasisty obejmuje wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do wybranych przedmiotów nauczanych w klasach I–VIII. W 2022 r. – podobnie jak w zeszłym roku – egzamin ósmoklasisty obejmował wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach egzaminacyjnych.

Po raz pierwszy egzamin został przeprowadzony w roku szkolnym 2018/2019. Do egzaminu ósmoklasisty przystępują:

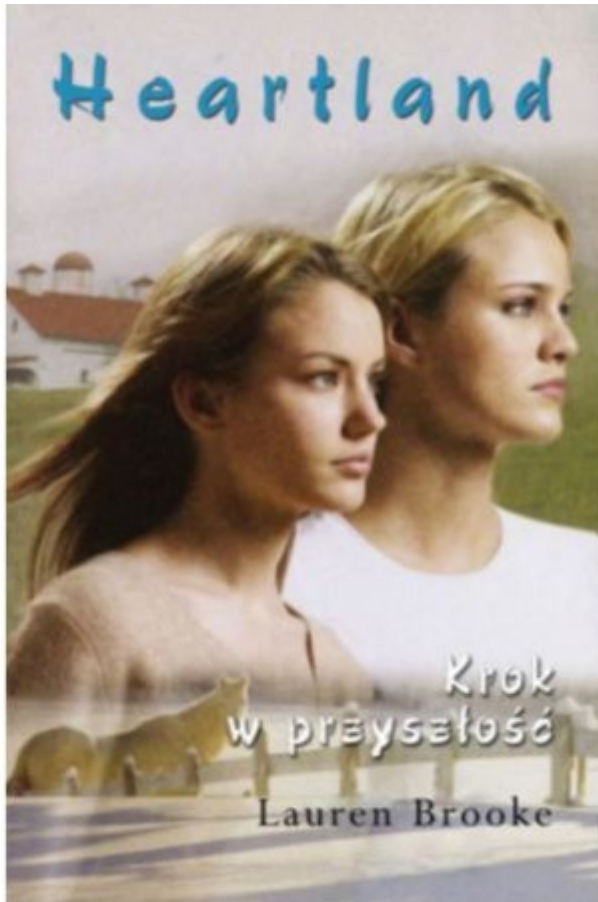
uczniowie VIII klasy szkoły podstawowej

uczniowie szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej – w klasie, której zakres nauczania odpowiada klasie VIII szkoły podstawowej.

Egzamin ósmoklasisty jest egzaminem obowiązkowym, co oznacza, że każdy uczeń musi do niego przystąpić, aby ukończyć szkołę. Nie jest określony minimalny wynik, jaki uczeń powinien uzyskać, dlatego egzaminu ósmoklasisty nie można nie zdać.

KROK W PRZYSZŁOŚĆ

Zbliża się koniec roku szkolnego, a z tym nieunikniony bieg czasu. Każdy z nas będzie szedł do następnej klasy. Niektórzy do ósmej, a co się z tym wiąże będą musieli myśleć o szkole średniej. Książka, jaką recenzuję, nawiązuje do tych problemów. Pozycją, o której mówię, jest "Heartland: Krok w przyszłość" Lauren Brooke. Dzieło to powstało w 2004 roku w Wielkiej Brytanii. Mimo, że jest to 19 tom serii, można ją przeczytać od razu (nie czytając 1).

Styl, jakim pisze Lauren Brooke, jest zachwycający, a zarazem zachęcający do czytania. Piórem posługuję się z lekkością, manipulując czytelnikiem. Dzięki tej lekkości książkę czyta

się bardzo szybko. Język jest bardzo prosty i zrozumiały nawet dla najmłodszych. Seria opowiada o Heartlandzie, czyli miejscu, w którym źle traktowane zwierzęta, a przede wszystkim konie uczą się od nowa ufać ludziom. Ten tom mówi o naszej głównej bohaterce Amy, która kończy szkołę podstawową z bardzo dobrymi wynikami, co powoduje, że poważniej myśli o studiach na uniwersytecie wirginijskim. Jej problem polega na tym, że nie chce oddalać się od ukochanego domu i rodziny. Lauren Brooke skonstruowała bohaterów na wzór grupy kochających się ludzi, którzy nie są spokrewnieni. Wyszło jej to perfekcyjnie. Każdy bohater różni się od pozostałych. Amy Fleming jest

niepewna swojej przyszłości i boi się, jak zareaguje rodzina. Treg Baldwin, jej chłopak, wspiera ją na każdym kroku, wciąż wykonując swoje obowiązki. Lou - siostra Amy biorąca ślub, która jest nieco rozproszona zbliżającą się uroczystością, nie dostrzega problemów kochającej siostry. Reszta bohaterów jest równie zachwycająca jak ta trójka.

Moim zdaniem książka jest bardzo dobra i zasługuje na uznanie przez polskich czytelników. Jest warta przeczytania nie tylko dla bohaterów i problemów Amy, ale też dla koni, jakie występują w tej części. Serdecznie polecam całą serię "Heartland" Lauren Brooke.

Lena Mędrała, kl. 7 b

SPRAWOZDANIE Z FINAŁÓW WOJEWÓDZTWA W SIATKÓWCE 4X4

We wtorek 10 maja w hali sportowej w Kamienicy zostały zorganizowane finały wojewódzkie w minisiatkówce 4x4. Nasza drużyna składająca się z uczennic: Bogdan Zofia, Smyrak Alicja, Trzebuniak Wiktoria, Dulkiwicz Sandra, Wiktoria Mazur, Paulina Groń, Bartyzel Zuzanna, Radwan Karolina, Mi-kołajczyk Zuzanna, Laura Ficek, a także z niezawodnego trenera pana Łukasza Stopki wczesnym rankiem pełni ekscytacji wyruszyli na tak wielkie wydarzenie w historii naszej szkoły. Warto zaznaczyć, że byliśmy pierwszą drużyną, która zaszła tak daleko w rozgrywkach zespołowych.

Po przyjeździe na miejsce, po rozgrzewce ok. godziny 10.00 rozpoczął się cały turniej. My zagraliśmy jednak przed godziną 11.00 swój pierwszy mecz ze Szkołą Sportową nr 87 w Krakowie. Niestety przegraliśmy to spotkanie. Następnie po wielkich emocjach w cudownym stylu po-

konujemy SMS Wieliczka. W meczu półfinałowym lepsze okazały się uczennice z SP 2 Oświęcim. Na koniec po tie-bre-

aku pokonujemy SP 1 Limanowa i zdobywamy brązowy medal, tym samym stając się 3 najlepszą drużyną w MAŁOPOLSCE!!!

Po niezapomnianych wrażeniach, pełne dumy ok. 17.00 wróciliśmy do domu. Myślę, że dla każdej z nas było to ogromne doświadczenie, sprawdzenie się jak radzimy sobie z emocjami i gramy w stresie, a także chwile, które do końca życia pozostaną nam w sercach.

Wiktoria Trzebuniak, kl. 7b

SPRAWOZDANIE Z FINAŁÓW WOJEWÓDZTWA W SIATKÓWCE 4X4

KAWAŁ ŻARTU

Nauczycielka pyta Jasia:

- Powiedz, skąd biorą się śledzie?
- No... te, tego... hmm... Jeden śledzi drugiego!

- Mamo, dziś na lekcji nauczyciel pochwalił mnie!
- To bardzo ładnie, a co powiedział?

- Że wszyscy jesteśmy idiotami, a ja - największym!

- Jasiu, dlaczego nie ukloniłeś się swojej nauczycielce?
- No wiesz mamo, w wakacje?

Mama do Jasia:

- Kiedy wreszcie poprawisz te dwie jedynki z matematyki?
- To nie takie proste, nauczycielka nie wypuszcza dziennika z rąk!

Jaś przynosi do domu świadectwo szkolne. Ojciec łapie się za głowę:

od góry do dołu same dopuszczające! Tylko na końcu piątka ze śpiewu.
- Nie rozumiem - powiada rozgoryczony ojciec - jak ci się

po tym wszystkim jeszcze chciało śpiewać?!

- Jak ci się podoba w szkole, Jasiu? - pyta ciocia pierwszoklasistę.

- Można wytrzymać, tylko czas między przerwami bardzo się dłuży.

- Jasiu, wymień proszę cztery żywioły - prosi nauczyciel.

- Ogień, powietrze, ziemia i...

- No, a czym myjesz ręce? - podpowiada nauczyciel.

- Aha, mydło!

Lustreczko, lustreczko powiedz mi, kto jest najpiękniejszy na świecie?

- Odsuń się, bo nie widzę!

W przedziale kolejowym chłopiec co chwila pociąga nosem.

Mężczyzna z naprzeciwka nachyla się do niego i mówi:

- Chłopcze, nie masz chusteczki do nosa?

- Mam, ale nieznajomym nie pożyczam!

- Panie doktorze z moim mężem coś nie w porządku. Po wypiciu kawy zjada całą filiżankę.

- Doprawdy całą?

- No nie, pozostawia uszko.

- To rzeczywiście dziwne, przecież uszko jest najsmaczniejsze!

Podczas koncertu w filharmonii jeden z widzów, muzyk, wyjmując z kieszeni chusteczkę i zawiązuje na niej supełek.

- Po co to robisz? - pyta żona

- Żeby nie zapomnieć melodii!

Mama pyta Kubę:

- I jak tam nowy nauczyciel?

- Chyba niewiele wie. Cały czas o coś nas pyta.

Małgosia pokazuje nauczycielowi języka polskiego swój zeszyt i pyta:

- Nie mogę odczytać, co pan napisał pod moim wypracowaniem.

- Napisałem: Pisz wyraźnie.

Myśli miesiąca:

**"Najpierw tworzymy nasze nawyki,
potem one tworzą nas".**

Charles C. Noble

JEDYNKA

Pismo Dzieci i Młodzieży SP nr 1 w Zawoi Centrum

Redaktor naczelny: Katarzyna Wilczyńska.

Zespół redakcyjny: **uczniowie szkoły podstawowej oraz nauczyciele.**

Opiekun: mgr Katarzyna Wilczyńska.

Adres redakcji: SP nr 1 w Zawoi Centrum, 34-222 Zawoja 2000, e-mail gazetkaszcentrum@wp.pl.

Skład komputerowy: mgr Katarzyna Wilczyńska,

Zdjęcia: arch. SP nr 1 w Zawoi Centrum, ogólnodostępne zasoby internetowe